

Stanowisko przedstawicieli społeczności oraz samorządów gmin i powiatu malborskiego w sprawie proponowanych zmian przez Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka z dnia 3 stycznia 2022 roku

Społeczność i samorządowcy, nauczyciele, przedstawiciele Związku Nauczycielstwa Polskiego i NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty powiatu malborskiego wyrażają swój niepokój i sprzeciw wobec planowanym zmianom w prawie oświatowym. Ograniczają one kompetencje samorządu oraz organów szkoły, które są gwarantem jej autonomii.

Rodzice i nauczyciele tworzą wspólnie program wychowawczy szkoły i dbają o jakość edukacji i wychowania. Wspierają się wzajemnie w kształtowaniu świata wartości młodych ludzi na fundamentach państwa demokratycznego.

Nie zgadzamy się, aby Minister Oświaty i Nauki decydował o profilu wychowawczym szkoły i jej upolitycznieniu w odniesieniu, co do doboru partnerów i organizacji wspierających wychowanie i pracę z dzieckiem na terenie naszych szkół. Zapisy art. 86 ustawy Prawo oświatowe - w powiązaniu z kompetencjami dyrektora szkoły lub placówki oświatowej określonymi w art. 68 ww. ustawy, stanowią wystarczające zabezpieczenie wpływu wspólnoty szkolnej na treści i metody prowadzonych zajęć organizowanych w szkole lub placówce oświatowej.

Odebranie szkołom ważnego narzędzia, które pozwalało na obiektywną ocenę pracy placówek oraz doskonalenia jakości realizacji zadań statutowych - to kolejny przejaw przeciwko autonomii szkoły i społeczności szkolnej. **Ewaluacja spełniała oczekiwania społeczne.** Każdy z podmiotów i organów szkoły ma istotny wpływ na jej ocenę i korektę podejmowanych działań edukacyjno – wychowawczych i opiekuńczych; wspierania rodziny w jej trudnej roli w wychowaniu dzieci - mając na uwadze aktualne potrzeby i oczekiwania wobec wychowawcy, nauczycieli i szkoły.

Nie zgadzamy się też z propozycją Ministra Przemysława Czarnka oddania kompetencji kuratorowi oświaty w wyborze dyrektora szkoły czy placówki. Zakładane zmiany ograniczają kompetencje samorządom, gdzie ostateczna decyzja o powołaniu dyrektora – pomimo spełnienia procedur konkursowych, ma należeć do nadzoru pedagogicznego. Kurator oświaty staje się w tym momencie narzędziem politycznym rządzących, skoro nie przedstawiono nam jasnych argumentów i celów takiego działania; kryteriów doboru kadry kierowniczej - wbrew stanowisku lokalnego środowiska i samorządu.

Stąd też popieramy stanowisko Pomorskiej Rady Oświatowej, która uznaje, że przyznanie kuratorowi oświaty w szczególności uprawnień o charakterze władczym w zakresie powoływania i odwoływania dyrektorów szkół publicznych, a także rozbudowanie przesłanek wyrażania pozytywnej opinii w odniesieniu do zamiaru likwidacji szkoły, ogranicza wpływ wspólnot samorządowych na prowadzone przez nie szkoły i placówki oświatowe, a tym samym zaprzecza przywołanym przepisom Konstytucji i w swej istocie stanowi zmianę ustrojową.

Wyrażamy swój sprzeciw wobec zmian proponowanych przez resort oświaty, które mogą być zamiarem likwidacji szkół adresowanych do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Ich dorobek i doświadczenie pozwalają na harmonijny rozwój podopiecznych - na miarę ich możliwości i oczekiwania rodziców. Szkoły ogólnodostępne potrzebują wsparcia rządu na przygotowanie i właściwą realizację nauczania włączającego. To idea słuszna i potrzebna, aby mówić o właściwej rewalidacji czy spełnienia celów resocjalizacji dzieci i młodzieży wymagającej specjalnego wsparcia. To ważny proces w kierunku integracji środowiska szkolnego wokół uczniów z niepełnosprawnościami. Odebranie samorządom możliwości tworzenia placówek i szkół o specjalnym charakterze to kolejny przejaw arogancji i odebrania kompetencji dla demokratycznych struktur państwa. Niejasne zapowiedzi zmian w obszarze edukacji specjalnej budzą niepokój rodziców i nauczycieli.

Pomysł wzmocnienia roli szkół w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez oznaczenie norm zatrudnienia pedagogów i psychologów szkolnych to ważny sygnał dla rodziców uczniów, którzy wymagają szczególnego wsparcia i pomocy. Bez zmian dotyczących wynagradzania nauczycieli i specjalistów oraz określenia ich zadań w organizacji pracy szkoły - proces ten na dziś jest mało realny. Zapowiedzi Ministra Czarnka są bez pokrycia – proponujemy wspólną debatę, która pozwoli nie tylko na określenie norm zatrudnienia specjalistów, ale związaną z kompleksową opieką dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami; dostosowania bazy szkół do ich potrzeb i właściwego wyposażenia w pomoce dydaktyczne. Określenie zasad finansowania tego zadania przez MEiN. To zadanie długofalowe dla rządu i naszych samorządów.

Jesteśmy przeciwni ograniczeniu wyboru rodziców i pełnoletnich uczniów co do propozycji wprowadzenia obowiązkowych zajęć z religii bądź etyki. Świadomy i dobrowolny wybór przynosi lepsze efekty wychowawcze i wzmacniają wolę poznawania swojej religii i dysputy nad postawami etycznymi w wymiarze historycznym i współczesnym. Przymus Ministra Edukacji i Nauki do ograniczonego wyboru „albo - albo” jest zaprzeczeniem praw konstytucyjnych rodziny w wychowaniu swoich dzieci i poszanowania wyznawanej religii czy poglądów.

Może zamiast tych zmian zaproponować jeden przedmiot dla wszystkich, który pozwoli na poznanie kultur i religii, poglądów etycznych i z dziedziny filozofii człowieka, które pozwolą w przyszłości na samodzielny wybór młodzieży – przy wsparciu rodziny, własnej drogi życiowej.

Wprowadzając nowy przedmiot w zakresie historii współczesnej Minister Przemysław Czarnek próbuje ingerować w kształtowanie na swój model wydarzeń, których byliśmy i jesteśmy świadkami. To kolejna próba manipulacji emocjami i kształtowania postaw odpowiadających politycznym zamiarom decydentów. Proponujemy - zamiast tego, zwiększenie liczby godzin nauczania historii.

Mamy też wrażenie, że przygotowywane zmiany w kanonie lektur oraz podstaw programowych z języka polskiego służą temu celowi. Nie odzwierciedlają one oczekiwań społecznych i nauczycieli. Wymagania nowej matury Minister chce wprowadzić pośpiesznie, bez opinii specjalistów praktyków oraz nauczycieli. Kłóci się to z literą nie tylko prawa, ale i wartościami, które przez wieki były kultywowane przez Polaków - historię i tradycję naszego narodu.

Właściwemu klimatowi w szkole nie służą też planowane zmiany w wynagrodzeniu nauczycieli oraz organizacji ich pracy. Godna płaca i szacunek władzy wobec swoich nauczycieli, wychowawców, pracowników oświaty i placówek kultury to obowiązek rządu. Odbiera się samorządom możliwości wspierania tej ważnej grupy zawodowej poprzez corocznie mniejszą subwencję, która nie pokrywa nawet minimalnej płacy nauczycieli wobec ilości zadań i wymagań stawianych przez resort oświaty. Z roku na rok pozycja nauczyciela wobec innych gałęzi naszej gospodarki – mając na uwadze średnie wynagrodzenie, jest coraz gorsza. Brakuje młodych nauczycieli, specjalistów i nauczycieli zawodu. Brak odpowiednich mechanizmów w polityce rządu i ministra Przemysława Czarńka powoduje odpływ doświadczonej kadry z oświaty.

Stąd też w całości podzielamy zdanie Pomorskiej Rady Oświatowej, która wskazuje na „pogłębiającą się dysproporcję w strukturze wiekowej nauczycieli, a także zmniejszającą się liczbę absolwentów szkół wyższych decydujących się na wybór zawodu nauczyciela, która jest konsekwencją pogorszenia się statusu ekonomicznego tej grupy zawodowej. Pomorska Rada Oświatowa zauważa, że zarobki nauczycieli w Polsce należą do najniższych w krajach OECD . Pogłębiające się braki kadrowe oraz obniżający się prestiż i status ekonomiczny nauczycieli, zdaniem Rady, jest zagrożeniem dla edukacji młodego pokolenia Polaków.”

Wyrażamy swój głęboki niepokój wobec planów Ministra Przemysława Czarnka dotyczących połączenia dwóch ważnych instytucji dla zadań powiatu. Połączenie poradni psychologiczno-pedagogicznej w strukturę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie to dla nas niezrozumiały zamiar, który budzi obawy samorządu , ale i społeczności lokalnej. Obawy naszego środowiska nie dotyczą zmian w zakresie wielokierunkowej pomocy dziecku niepełnosprawnemu, ale brak jasnych deklaracji co do sposobu łączenia zadań i ich finansowania. Warto przy tej okazji analizować skutki społeczne i ekonomiczne takich decyzji – nie pomijać doświadczenia i dorobku obu placówek.

Biorąc pod uwagę coraz trudniejszą sytuację ekonomiczną samorządów- w tym ograniczonego wsparcia rządu, zwracamy się o zmianę sposobu finansowania zadań oświatowych w gminach i powiatach. Złą sytuację powiatów powodują nie tylko zbyt wysokie koszty utrzymania – z roku na rok, prowadzonych szkół i placówek, ale również obniżone wpływy

z udziału w podatku PIT i CIT. Dochody samorządu powiatowego oraz subwencje rządowe nie wystarczają na realizację zadań. Zmuszają do zaciągania kredytów, zwiększając zadłużenie. Stąd też apelujemy o zwiększenie kwoty subwencji wypłacanej na funkcjonowanie szkół i placówek oświatowych – na pokrycie w całości finansowania oświaty biorąc pod uwagę zasady określone w Konstytucji – art. 167. Niepokoi nas również zapowiedź Ministra Przemysława Czarnka przejścia płac nauczycieli i przekazania tego zadania kuratorowi oświaty. Nie określono sposobu i zasad przekazania tego zadania oraz o roli samorządu w partycypacji utrzymania administracji, obsługi oraz substancji – bazy lokalowej i dydaktycznej naszych szkół i placówek oświatowych.